

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci Ing. Pavla Hřáka „Solipsism – An Extreme of Rationalism“

Bakalářská práce „Solipsism – An Extreme of Rationalism“ je samostatným pokusem promyslet filosofickou hypotézu epistemologického a ontologického solipsismu. Autor vychází z metodologického solipsismu „Cogito ergo sum“ R. Descarta a činí jeho určitou extrapolaci. S pomocí některých novověkých autorů (Spinoza, Berkeley, Fichte a Wittgenstein) tak domýšlí alternativu existence pouhé „res cogitans“ bez „res extensa“, resp. „res extensa“ jakožto pouze myšlené myslící věci.

Práce se dělí na dvě základní části. První historická omezující se na pouhou fragmentární informaci o možných názncích solipsismu výše zmíněných autorů, druhá pak systematická, o poznání méně srozumitelná, rozvíjející „svojským“ způsobem hypotézu solipsistického modelu. Necháme-li stranou, zcela jistě záslužný, samostatný, a v jistém slova smyslu tvůrčí přístup, bakalarianta k tématu (tématu, které jak patrně je autorovi osobně velice blízké), nelze přehlédnout řadu nedostatků. Tyto nedostatky, ve vztahu ke standardu bakalářské práce, mají svůj původ, v první řadě, v nedostatečném „prokonzultování“ práce s vedoucím. Práce byla odevzdána „narychlo“ bez potřebných obsahových a formulačních korektur.

Několik bodů kritiky:

1. I když autor má pravdu, že neexistuje mnoho literatury k tématu, přece jen nějaká k dispozici je. Jde především o spisy českého filosofa Ladislava Klímy, který myšlenku solipsismu rozvíjel nejen teoreticky, ale do značné míry i prakticky. Na mezinárodním fóru významným obhájcem myšlenky solipsismu a egoismu je Max Stirner, z klasiků pak Arthur Schopenhauer. Bohužel o myšlenky těchto autorů se bakalariant neopřel. Větší návaznost na tyto autory by zcela jistě prospěla větší jasnosti, která práci chybí. Srozumitelnosti by také prospěly citace „in extenso“ z děl autorů, s nimiž bakalariant v první části pracuje.
2. I když samotné téma si vyžaduje poněkud „kolokviální“ a „svojský“ styl, domníváme se, že práce je napsána příliš rozvláčně, „upovídane“ a místy fejetonisticky. Sám autor až příliš často odkazuje k již řečenému, několikrát avizuje, že o dané věci bude v příslušné kapitole hovořit, omlouvá se, že jeho popis je příliš dlouhý, poznamenává, jak se bude co možná nejvíce snažit věci domyslet, atd. (viz např. str. 19: poznámka o

jazyku; „To make the long story short“, str. 20). Domníváme se, že ve filosofickém žargonu by přece jen tato „upovídánost“ měla být minimalizována

3. Pokud správně rozumíme tomu, co autor tvrdí v závěru, pak jeho hlavním cílem bylo ukázat, že vychází zcela nastejno (indiferentně), zda uvažujeme radikálně solipsistický model, nebo rámeček realistický – věci existují nezávisle na našem myšlení (str. 27). Co tím však autor přesně míní. zůstává nejasné. Má tím na mysli praktické důsledky daných epistemologických a ontologických pozic? Míjí tím, že každý solipsista (není-li sebevrahem) přestává být solipsistou tehdy, když stojí na kolejích před blížícím se vlakem? Anebo má na mysli spíše epistemologickou rovinu? Právě nedostatečné rozlišování roviny ontologického, epistemologického a, řekněme, praktického solipsismu by pomohlo vyjasnit řadu autorových formulací.
4. Jeden věcný nedostatek: V souvislosti se Spinozou autor na str. 16 poznamenává, že jeho Bůh je „omnipotent, omniscient, the most merciful ...“, což zcela jistě neodpovídá neosobní rovině Spinozova panteismu.

Musíme konstatovat, že v práci se projevuje malá míra „prokonzultování“; práce je „ušita rychlou jehlou“; vykazuje celou řadu nejasných formulací doprovázených narušeným anglickým slovosledem; častou absencí interpunkce nutnou pro lepší porozumění; někdy i neanglickými tvary (sloveso „shorted“ místo „shortened“ na str. 3). Z těchto důvodů nemůžeme navrhnout lepší hodnocení než „dobře“.

České Budějovice, dne 16.8. 2011.

Daniel Heider, Ph.D.

